Sammendrag av høringsinnspill til forskriften om virkeområdet for skipsarbeidsloven

Det er kommet svar fra ni høringsinstanser til forslaget om virkeområdeforskrift for skipsarbeidsloven. Av disse hadde Arbeidstilsynet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Justisdepartementet og Samferdselsdepartementet ingen bemerkninger til forslaget.

§	Høringsinstans	Merknader	Sjøfartsdirektoratets kommentarer
1	Norges Rederiforbund	Norges rederiforbund (NR) støtter forslaget med noen merknader. Under henvisning til forslaget § 1 første ledd bokstav d ønsker NR av hensyn til brukervennligheten at unntaket for de som har arbeid om bord av kortere varighet skal flyttes fra veiledningsrundskrivet til forskriften slik: «d) har et arbeidsforhold som reguleres av arbeidsmiljøloven gjelder for og som i en kortere periode utfører arbeid om bord på et skip». Til veiledningsrundskrivet gir NR uttrykk for at det vil være mest hensiktsmessig om begrepet «en kortere periode» beror på en skjønnsmessig vurdering i det enkelte tilfellet, og at det ikke bør oppstilles en tommelfingerregel på 30 dager.	Flere høringsinstanser har gitt uttrykk for at regelen blir lettere å forstå dersom kriteriet «kortvarig» flyttes fra veiledningen til forskriftsteksten. Direktoratet ønsker at regelverket skal være tilstrekkelig klart, og forslaget tas derfor til følge. Flere av de andre høringsinstansene har også uttrykt skepsis mot å oppstille tretti dager i løpet av et kalenderår som en veiledende norm for hva som anses som kortvarig arbeid om bord. Den foreslåtte tommelfingerregelen blir derfor ikke videreført i veiledningsrundskrivet.
1	Fiskeri-og kyst-departementet	Samlet uttalelse som også dekker Kystverket og Havforskningsinstituttet. Det framgår i Prop. 115 L (2012-2013) at skipsarbeidsloven i hovedtrekk er ment å videreføre sjømannslovens regler om hvilke arbeidstakere som omfattes av loven. I SDIRs høringsbrev framgår at utkastet til ny virkeområdeforskrift § 1 skal videreføre gjeldende virkeområdeforskrifts § 1 nr. 2. I gjeldende virkeområdeforskrift § 1 nr. 2. bokstav b) framgår at personer ”som bare foretar inspeksjoner om bord” er unntatt fra loven. I utkast til veiledningsrundskriv til denne bestemmelsen, utarbeidet av SDIR i 2012 på bakgrunn av konsultasjoner med	Forslaget om å ta med los i § 1 tas til følge. Til omtalen av «kortvarig», se kommentarer til Norges Rederiforbunds innspill. I tillegg vil vi i veiledningen omtale forskere ol. særskilt.

		partene i arbeidslivet, framgår det bl.a. at ”Loser omfattes heller ikke”. (…)Vi vurderer at unntaket for loser bør framgå eksplisitt i ny virkeområdeforskrift § 1, ikke bare i veiledningsrundskrivet. Dette for å unngå tolkningstvil. Det vises her til at det kan reises spørsmål om forskriftens ordlyd ”person som bare fortar inspeksjon om bord” gir rom for å inkludere loser, slik det er gjort i utkastet til veiledningsrundskriv. Til utkastet § 1 bokstav d: I forskriftsutkastets § 1 bokstav d) foreslås at skipsarbeidsloven ikke skal gjelde for personer som ”har et arbeidsforhold som arbeidsmiljøloven gjelder for”. HI har i brev av 8. august til Fiskeri- og kystdepartementet påpekt at det å trekke en grense etter utkastets § 1 bokstav d) slik at den kun gjelder personer som har ”kortvarig arbeid” om bord, vil by på betydelige problemer. Vi viser her til vedlagte kopi av Havforskningsinstituttet brev av 8. august, og vi slutter oss til HIs vurderinger. Havforskningsinstituttet: En slik grensedragning basert på tid, vil etter Havforskningsinstituttets syn kunne medføre uklarheter og praktiske utfordringer i forhold til hvilke regler som gjelder for den enkelte arbeidstaker. På Havforskningsinstituttets skip er det store grupper arbeidstakere som i perioder har sitt arbeid om bord, og som utfører arbeid som ikke er en del av skipets ordinære drift. Dette er i hovedsak forskere og teknikere som hhv analyserer innsamlede data og prøver, og som opererer og vedlikeholder ulike vitenskapelige instrumenter. Disse arbeidstakerne har sin faste arbeidsplass i land, men utfører også arbeid til sjøs på ulike forskningstokt. Totalt utgjør denne gruppen 200 – 250 medarbeidere ved Havforskningsinstituttet. I tillegg kommer 100-150 personer fra andre land som deltar på tokt på fartøyer som Havforskningsinstituttet bemanner og driver. Det er store variasjoner i hvor mange døgn denne gruppen arbeidstakere deltar på tokt. I henhold til vår interne gjennomgang av tall fra 2012, er det 45 % i den aktuelle gruppen som har under 30 toktdøgn i året, mens 55 % har	

		over dette antall dager med hovedvekt i området fra 30 til 60 dager i året. Noen har kun et par toktdøgn i året, og i andre enden av skalaen er det enkeltindivider som har opp til 145 toktdøgn i året (13 personer har over 100 toktdøgn i året). I lovens forarbeider er denne type arbeidstakere opplistet som eksempler på grupper av arbeidstakere som det ikke vil være naturlig å la omfattes av skipsarbeidsloven. Selv om vi forstår at der er behov for å la skipsarbeidsloven omfatte arbeidstakere som har stor del av sin arbeidstid om bord på skip, mener vi allikevel at det vil være lite hensiktsmessig og praktisk å la disse personene omfattes av loven. Antall dager den enkelte deltar på tokt i året vil bl.a. styres av arbeidsoppgaver, strategiske prioriteringer, personellsituasjonen og virksomhetens økonomiske situasjon. Omfanget av toktdager vil derfor variere fra år til år for den enkelte. Vi ser det videre som en praktisk utfordring dersom enkeltmedarbeidere i denne gruppen skal omfattes av skipsarbeidsloven avhengig av det tilfeldige tidsomfanget av deres arbeid om bord mens andre i tilsvarende stillinger ved Havforskningsinstituttet ikke gjør det. Både for oss som arbeidsgiver, og for den enkelte arbeidstaker, bør det derfor tilstrebes større grad av klarhet og forutsigbarhet. Etter vårt syn er det og et viktig moment at disse medarbeiderne i bunn har den beskyttelse som både tjenestemannslov og arbeidsmiljølov gir dem. Havforskningsinstituttet har ingen innvendinger mot at bestemmelsen i forslaget til forskrift § 1 bokstav d står i sin nåværende form. Vi mener allikevel at det vil være behov for å understreke i en eventuell veiledning at enkelte typer arbeid om bord uansett skal være unntatt fra å omfattes av skipsarbeidsloven selv om det tidvis har et omfang som overskrider den angitte veiledende normen.	
1	Sjømannsorganisasjonenes fellessekretariat	I forslaget til § 1 nr d) bør forslaget lyde: « har et kortere arbeidsforhold som arbeidsmiljøloven gjelder for» Da vil teksten stå mer i samsvar med direktoratets merknader til bestemmelsen.	Forslaget tas i innhold til følge, se kommentarer til innspillet fra Norges Rederiforbund.

2	Norges rederiforbund	Til forslaget § 2 har NR et språklig innspill: «(…) Slike personer er ikke omfattet av Sertifiseringen av skipet i henhold til skipsarbeidsloven kapittel 12 omfatter ikke personer som nevnt i første punktum.»	Tas til følge.
2	Fiskeri- og kystdepartementet	Samlet uttalelse som også dekker Kystverket (KYV) og Havforskningsinstituttet (HI). I SDIRs utkast til ny virkeområdeforskrift § 2 andre ledd er det foreslått at skipsarbeidsloven kapittel 5 og 6 skal unntas for personer som omfattes av tjenestemannsloven. KYV har påpekt at i dag er sjømannsloven §§ 3, 21 og 22 unntatt for statstjenestemenn, men at de tilsvarende bestemmelsene i og i medhold av skipsarbeidsloven (§ 3-1 og forskrift om arbeidsavtale og lønnsoppgave mv. etter kap. 4) ikke er foreslått unntatt for statstjenestemenn. KYV vurderer dette som en realitetsendring som er lite ønskelig. HI har i brevet av 8. august vurdert at også skipsarbeidsloven §§ 3-2, 3-4, 3-5 og 3-6 bør unntas for personer som er omfattet av tjenestemannsloven. Videre vurderer HI av §§ 5-7, 5-8 og 5-9 likevel bør gjelde for personer som er omfattet av tjenestemannsloven. Vi viser her til HIs vurderingene og slutter oss til disse. HI: I det foreliggende forslaget til forskrift § 2 annet ledd har man foreslått at skipsarbeidsloven skal gjelde for personer som omfattes av tjenestemannsloven med unntak av skipsarbeidsloven kapittel 5 og 6. I høringsbrevet er det fremholdt at man tilstreber å unngå overlappende regulering ved ulikt regelverk og at man søker å unngå regelkollisjon. Ut fra disse hensyn mener Havforskningsinstituttet at det bør gjøres justeringer i det foreliggende forslaget av hvilke bestemmelser som skal gjelde for de som er omfattet av tjenestemannsloven. Våre forslag innebærer både at bestemmelser utenfor kapittel 5 og 6 unntas, samtidig som enkelte bestemmelser i disse kapitlene ikke unntas. Vi ser at dette praktisk vil føre til en opplisting av aktuelle bestemmelser i forskriften, slik som i forskriften til den tidligere sjømannsloven, noe som vil medføre mer tekst. Allikevel er vi av den oppfatning at	Forslaget til endring av utkastet § 2 annet ledd tas til følge. Forslaget ser ut til å videreføre gjeldende rett på en hensiktsmessig måte.

		dette vil bidra til større grad av klarhet. I det følgende har vi kommentert og begrunnet de ulike bestemmelsene vi mener bør unntas eller omfattes. Skipsarbeidsloven § 3 – 2. Ansettelse med prøvetid Tjenestemannsloven § 8 inneholder bestemmelser om prøvetid. For å skape et enhetlig system for statlige tjenestemenn og den nødvendige klarhet for hvilke regler som gjelder, ser vi det som naturlig at denne bestemmelsen ikke skal omfatte statens tjenestemenn. I hovedsak er den materielle forskjell at prøvetid etter tjenestemannsloven er den automatiske hovedregel, mens det må avtales særskilt etter skipsarbeidsloven. Skipsarbeidsloven § 3 – 4. Midlertidig ansettelse Tjenestemannsloven § 3 inneholder bestemmelser om adgangen til midlertidig tilsetting. Videre dekker bestemmelsene i §§ 7,9 og 10 regler knyttet til frister for oppsigelse. Disse bestemmelsene er og knyttet til samme lovs § 12 som inneholder bestemmelser om alternativt arbeid når vilkårene for oppsigelse foreligger. For å skape et enhetlig system for statlige tjenestemenn og den nødvendige klarhet for hvilke regler som gjelder, ser vi det som naturlig at skipsarbeidsloven § 3-4 ikke skal omfatte statens tjenestemenn. Skipsarbeidsloven § 3 – 5. Virkninger av ulovlig midlertidig ansettelse Havforskningsinstituttet mener at denne bestemmelsen er så nært knyttet til øvrige materielle og prosessuelle regler om midlertidige ansettelser i staten at denne bestemmelsen også unntas for de som omfattes av tjenestemannsloven. Et slikt unntak vil ikke innebære en svekking av arbeidstakerens rettigheter eller prosessuelle stilling. Skipsarbeidsloven § 3 – 6. Fortrinnsrett til ny ansettelse Statsansatte har i dag omfattende beskyttelse i tjenestemannsloven som gir rettigheter til alternative stillinger i egen virksomhet, samt i annen statlig virksomhet. For å skape et	

		enhetlig system for statlige tjenestemenn og den nødvendige klarhet for hvilke regler som gjelder, ser vi det som naturlig at denne bestemmelsen ikke skal omfatte statens tjenestemenn. Reglene om oppsigelsesvern i skipsarbeidsloven §§ 5-7, 5-8 og 5-9 Paragrafene om oppsigelsesvern i skipsarbeidsloven §§ 5-7, 5-8 og 5-9 er nesten ordrett lik paragrafene i arbeidsmiljøloven §§ 15-8, 15-9 og 15-10. Statlige tjenestemenn er i utgangspunktet omfattet av reglene om oppsigelsesvern i arbeidsmiljøloven, jfr. bl.a. henvisningen i tjenestemannsloven § 10 femte ledd. De aktuelle bestemmelsene om oppsigelsesvern i arbeidsmiljøloven (§§ 15-8, 15-9 og 15-10) henviser til permisjonsregler i arbeidsmiljøloven. Etter vårt syn vil det være mer hensiktsmessig å la reglene om oppsigelsesvern i skipsarbeidsloven §§ 5-7, 5-8 og 5-9 gjelde for statlige tjenestemenn som omfattes av skipsarbeidsloven. De aktuelle permisjonsreglene som det henvises til i vernebestemmelsene vil da finnes i samme lov. En slik systematikk vil etter vårt syn bidra til større grad av klarhet.	
3	Petroleumstilsynet	Petroleumstilsynet forstår § 3 slik at den gjelder under forflytning og på utenlandsk sokkel, og foreslår at dette bør presiseres.	Tas til følge. § 3 er ment å videreføre gjeldende rett etter sjømannsloven, og etter den kommer sjømannslovens bestemmelser til anvendelse bare når den flyttbare innretningen er i forflytning eller i virksomhet på utenlandsk sokkel.
	NHO Sjøfart	NHO Sjøfart har ikke innspill til forskriftsteksten, men har innspill til veiledningsrundskrivet: «På flere av passasjerskipene er det rengjøringspersonell om bord som ikke er ansatt av rederiet, men i et firma hvor arbeidstakerne er omfattet av arbeidsmiljøloven. De har ingen annen funksjon om bord utover å utføre rengjøringsoppgavene. De fleste utfører	Rengjøringspersonell omtales i veiledningen. Gjesteartister omtales i veiledningen. Omtale

		arbeidet med fartøyet ligger til kai, men i enkelte tilfelle kan de også utføre funksjonen mens skipet er i rute mellom anløpsstedene. Dette bør omtales i veiledningsrundskrivet.» NHO Sjøfart har flere innspill til veiledningsrundskrivet: « På hurtigrutene er det sporadisk engasjert musikere. Vi antar at også musikere blir omtalt i veiledningsrundskrivet. Vi vil foreslå at det i veiledningsrundskrivet tas inn et eget punkt som omhandler skipsførere og maskinoffiserer som for en begrenset periode tas ut av sjøtjeneste for å føre tilsyn med bygging av skip. Slike oppdrag kan ta fra et halvt til et helt år og det vil være en fordel om de involverte er fortrolig med hvilket lovverk de er omfattet av i den aktuelle perioden».	av skipsoffiserer som fører byggetilsyn tas ikke med i veiledningen nå.

.